SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Regionaalministri 18. detsembri 2023. a määruse nr 100 „Perioodi 2023–2027 loomatauditõrje programmi rakendamise toetus“ muutmine“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Perioodi 2023–2027 loomatauditõrje programmi rakendamise toetus“ muutmine“ eelnõu (edaspidi *eelnõu*) kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 24 lõike 1 alusel. Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115[1] artikli 77 lõike 1 punktiga f.

Eelnõu on vajalik „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika Eesti strateegiakava aastateks 2023–2027“ (edaspidi *strateegiakava*) liigi „Koostöö“ sekkumise „Loomataudide kontrolliprogrammide alase koostöö toetus“ raames antava loomatauditõrje programmi rakendamise toetuse (edaspidi ka *toetus*) rakendamiseks, mille õiguslik alus on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikkel 77.

Regionaalministri 18. detsembri 2023. a määruse nr 100 „Perioodi 2023–2027 loomatauditõrje programmi rakendamise toetus“ (edaspidi *määrus*) muutmise eesmärk on ajakohastada toetuse suuruse arvutamise aluseks kehtestatud ühikuhindu ning teha muud vajalikud muudatused määruse paremaks rakendamiseks. Ühikuhindu muudetakse eelkõige seetõttu, et täpsustada kontrolli- ja likvideerimisprogrammi koostamise ja rakendamisega seotud tegevuste kulusid ja nende maksumust, mis on ühikuhinna kindlaksmääramise aluseks. Lisaks tehakse muudatus, mille kohaselt sõltub edaspidi toetuse suuruse arvutamise aluseks olev ühikuhind konkreetsest kontrolli- ja likvideerimisprogrammist, täpsemalt sellest, kas programmi kohaselt loomi vaktsineeritakse või võetakse neilt vereproovi või tuleb neid nii vaktsineerida kui ka võtta neilt vereproovi.

Määruse muutmise peamine eesmärk on ajakohastada selles kehtestatud ühikuhinnad, et vältida võimalikku toetuse saajale toetuse ülemaksmist ja täpsustada toetatava tegevusega seotud tegevuste abikõlblikke otseseid ja kaudseid kulusid. Tegemist ei ole uue regulatsiooni loomisega, vaid olemasoleva määruse õigusselguse tagamisega ning ühikuhindade läbipaistvuse suurendamisega.

Eelnõu ja seletuskirja koostas Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise ja -heaolu valdkonna juht Kadri Kaugerand (5646 9917, kadri.kaugerand@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna nõunik Kadri Jänes (625 6539, kadri.janes@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu ja seletuskirja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse § 4 lõigetes 2 ja 3 kehtestatud ühikuhindu, mille alusel arvutatakse toetuse suurus.

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186).

Kehtiva määruse § 4 lõike 1 kohaselt antakse toetust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 83 lõike 1 punkti b ja lõike 2 punkti a alapunkti i kohaselt ühikuhinna alusel. Lähtuvalt sellest on toetuse suurus määratud kindlaks ausa, õiglase ja kontrollitava arvutusmeetodiga, mis põhineb statistilistel andmetel, muul objektiivsel teabel või eksperdihinnangul. Alus eespool nimetatud viisil toetuse suuruse kindlaksmääramiseks tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 83 lõike 2 punkti a alapunktist i, mille kohaselt määratakse sama artikli lõike 1 punktis b osutatud vormis antava toetuse suurus kindlaks ausa, õiglase ja kontrollitava arvutusmeetodiga, mis põhineb statistilistel andmetel, muul objektiivsel teabel või eksperdihinnangul. Muudatuse eesmärk on ajakohastada toetuse suuruse arvutamise aluseks olevaid ühikuhindu, eelkõige vaadata üle kontrolli- ja likvideerimisprogrammi koostamise ja rakendamisega seotud need tegevused ning nende tegevuste kulud (rahastamiskõlblikud kulud) ja maksumused, mis on ühikuhinna kindlaksmääramise aluseks. Lisaks tehakse muudatus, mille kohaselt sõltub edaspidi toetuse suuruse arvutamise aluseks olev ühikuhind konkreetsest kontrolli- ja likvideerimisprogrammist, täpsemalt sellest, kas loomi programmi kohaselt vaktsineeritakse või võetakse neilt vereproov või tuleb neid nii vaktsineerida kui ka võtta neilt vereproov.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse § 4 lõikes 2 kehtestatud ühikuhindu veiste infektsioosse rinotrahheiidi (edaspidi *IRT*) tõrjeks. Eelnõu kohaselt arvutatakse IRT kohta kontrolli- ja likvideerimisprogrammi koostamise ning rakendamise korral toetuse suurus ühikuhinna alusel ühe looma kohta aastas olenevalt rakendatavast kontrolli- ja likvideerimisprogrammist. Alates määruse rakendamisest 2024. aastal on selgunud, et kui loomapidamisettevõttes levib IRT, on loomapidamisettevõtteid, kus rakendatakse selliseid kontrolli- ja likvideerimisprogramme, mille kohaselt tehakse mõlemad veterinaarsed menetlused ehk kõigepealt võetakse 30%-lt karjas olevatelt loomadelt vereproovid ja seejärel kõik karjas olevad loomad vaktsineeritakse, aga on ka selliseid loomapidamisettevõtteid, kus rakendatakse programme, mille kohaselt loomi ei vaktsineerita, vaid nendelt võetakse ainult vereproovid. Loomadelt vereproovi võtmise korral viiakse nakatunud loomad karjast välja, mida toetusega ei hüvitata. Sellisel juhul ei ole õiglane maksta toetust nende loomade kohta, kellelt võetakse ainult vereproov, sama ühikuhinna alusel kui nende loomade kohta, keda vaktsineeritakse, sest nende kahe tegevusega kaasnevate kulude maksumused on erinevad.

Arvestades eespool toodut, arvutatakse edaspidi IRT kohta kontrolli- ja likvideerimisprogrammi koostamise ning rakendamise korral toetuse suurus ühikuhinna alusel, mis on ühe looma kohta aastas 21 eurot juhul, kui loomad vaktsineeritakse, ja üheksa eurot juhul, kui loomi ei vaktsineerita, vaid loomadelt võetakse vereproovi. Kui kontrolli- ja likvideerimisprogrammi rakendamise korral loomad nii vaktsineeritakse kui ka võetakse neilt vereproovi, on ühikuhind ühe looma kohta aastas 30 eurot.

Kui rakendatakse kontrolli- ja likvideerimisprogrammi, mille kohaselt loomad vaktsineeritakse, on ühikuhind IRT tõrjeks 21 eurot ühe looma kohta aastas. Ühikuhinna arvutamise aluseks on võetud 2025. aastal teostatud kontrolli- ja likvideerimisprogrammis osalenud loomapidamisettevõtetes tehtud vaktsineerimiste arv (infoallikas: riiklik veterinaararstide register) ning kontrolli- ja likvideerimisprogrammis osalenud nende loomade arv, kelle kohta toetust taotleti ja maksti, samuti vaktsineerimisvahendite (nõelad, automaatsüstlad) maksumus, looma ülevaatuse (mis on vajalik teha, et vältida haigete loomade vaktsineerimist) maksumus ja vaktsiini hind ning lisanduvad kaudsed kulud loomapidamisettevõtte põhiselt.

Kui rakendatakse kontrolli- ja likvideerimisprogrammi, mille kohaselt loomi ei vaktsineerita, vaid loomadelt võetakse üksnes vereproov, on ühikuhind IRT tõrjeks üheksa eurot ühe looma kohta aastas. Ühikuhinna arvutamise aluseks on vereproovi võtmiseks vajalike vahendite (katsutid, nõelad ja nõelahoidjad), looma ülevaatuse (veterinaararstil on enne vereproovi võtmist vaja veenduda looma tervislikus seisundis) ja laboriuuringu tegemise maksumus ning nendele lisanduvad kaudsed kulud loomapidamisettevõtte põhiselt. Kuna Eesti Maaülikoolilt tellitud

eksperdiarvamuse tulemusena ei võeta vereproove tervelt karjalt, vaid umbes 30%-lt karjas olevatelt loomadelt, siis on ühikuhinna arvutamisel seda ka arvesse võetud.

Kui kontrolli- ja likvideerimisprogrammi rakendamisel tehakse mõlemad veterinaarsed menetlused ehk loomadelt võetakse vereproovid ja loomad ka vaktsineeritakse, makstakse toetuse saajale IRT tõrjeks 30 eurot looma kohta ühes aastas.

Ühikuhindade ülevaatamise tingis asjaolu, et määruse väljatöötamisest on möödas kolm aastat ja sisendite hinnad on muutunud. Ühikuhindade arvutamise aluseks on võetud Eesti Maaülikooli 2008. aastal koostatud samade loomataudide tõrjeprogrammi pilootprojekt, mis on rahastatud riiklikust programmist „Põllumajanduslikud rakendusuuringud ja arendustegevus aastatel 2004–2008“. Lisaks on andnud arvamuse kulude kohta Eesti Maaülikooli professor Arvo Viltrop (12. juuni 2025) ning on küsitud hinnapakkumused OÜ-lt Zoovetvaru, AS-ilt Magnum Veterinaaria ja AS-ilt Dimedium (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis registreeritud sissetulnud kirjad 7.2-2/807-1; 7.2-2/807-2; 7.2-2/807-3 ja 7.2-2/806-1 ja 7.2-2/806-2).

Loomapõhised veterinaarsete menetlustega seotud hüvitatavad otsesed kulud on järgmised:

1) vereproovi võtmise kulud, sealhulgas menetluse teostamise ja selleks vajalike vahendite kulud;
2) enne vereproovi võtmist või vaktsineerimist tehtava looma ülevaatuse kulud;
3) loomataudi tuvastamiseks tehtava laboriuuringu kulud;
4) vaktsiinidoosi kulu;
5) vaktsineerimise kulud, sealhulgas menetluse teostamise ja selleks vajalike vahendite kulud;
6) muud eeltoodud menetlustega otseselt seotud ja nende nõuetekohaseks teostamiseks vajalikud kulud.

Loomatauditõrje ja bioturvalisusega seotud hüvitatavad kaudsed kulud on järgmised:

1) transpordikulud loomatauditõrje programmi rakendavasse ettevõttesse;
2) veterinaararsti väljakutse tasu;
3) kaitseriietuse kulud, sealhulgas ühekordsete kombinesoonide, jalakatete ja kummikinnaste maksumus;
4) loomatauditõrje programmi koostamise kulud ettevõttepõhiselt;
5) desinfitseerimisvahendite kulud;
6) loomatauditõrje programmide ja bioturvakavade iga-aastase uuendamise kulud loomatauditõrje programmis ettenähtud tähtaja jooksul;
7) muud loomatauditõrje ja bioturvalisuse tagamisega otseselt seotud ning nende nõuetekohaseks rakendamiseks vajalikud kulud.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse § 4 lõikes 3 kehtestatud ühikuhindu veiste viirusdiarröa viiruse (edaspidi *VVD*) tõrjeks. Eelnõu kohaselt arvutatakse VVD kohta kontrolli- ja likvideerimisprogrammi koostamise ning rakendamise korral toetuse suurus ühikuhinna alusel ühe looma kohta aastas olenevalt rakendatavast kontrolli- ja likvideerimisprogrammist. Alates määruse rakendamisest 2024. aastal on selgunud, et kui loomapidamisettevõttes levib VVD, on loomapidamisettevõtteid, kus rakendatakse selliseid kontrolli- ja likvideerimisprogramme, mille kohaselt tehakse mõlemad veterinaarsed menetlused ehk esimesel kontrolli- ja likvideerimisprogrammi rakendamise aastal võetakse kuni 100%-lt karjas olevatelt loomadelt vereproovid ja seejärel kõik karjas olevad loomad vaktsineeritakse, aga on ka selliseid loomapidamisettevõtteid, kus rakendatakse programme, mille kohaselt loomi ei vaktsineerita, vaid nendelt võetakse ainult vereproovid. Kuna Eesti Maaülikoolilt tellitud eksperdiarvamuse tulemusena ei võeta vereproove tervelt karjalt, vaid umbes 30%-lt karjas olevatelt loomadelt, siis

on ühikuhinna arvutamisel seda ka arvesse võetud. Järgnevatel aastatel võetakse vereproovid ainult karja juurde sündinud vasikatelt. Loomadelt vereproovi võtmise korral viiakse nakatunud loomad karjast välja, mida toetusega ei hüvitata. Sellisel juhul ei ole õiglane maksta toetust nende loomade kohta, kellelt võetakse ainult vereproov, sama ühikuhinna alusel kui nende loomade kohta, keda vaktsineeritakse, sest nende kahe tegevusega kaasnevate kulude maksumused on erinevad.

Arvestades eespool toodut, arvutatakse edaspidi VVD kohta kontrolli- ja likvideerimisprogrammi koostamise ning rakendamise korral toetuse suurus ühikuhinna alusel, mis on ühe looma kohta aastas 24 eurot juhul, kui loomad vaktsineeritakse, ja kümme eurot juhul, kui loomi ei vaktsineerita, vaid loomadelt võetakse vereproovi. Kui kontrolli- ja likvideerimisprogrammi rakendamise korral loomad nii vaktsineeritakse kui ka võetakse neilt vereproovi, on ühikuhind ühe looma kohta aastas 34 eurot.

Kui rakendatakse kontrolli- ja likvideerimisprogrammi, mille kohaselt loomad vaktsineeritakse, on ühikuhind VVD tõrjeks 24 eurot ühe looma kohta aastas. Ühikuhinna arvutamise aluseks on võetud 2025. aastal teostatud kontrolli- ja likvideerimisprogrammis osalenud loomapidamisettevõtetes tehtud vaktsineerimiste arv (infoallikas: riiklik veterinaararstide register) ning kontrolli- ja likvideerimisprogrammis osalenud nende loomade arv, kelle kohta toetust taotleti ja maksti, samuti vaktsineerimisvahendite (nõelad, automaatsüstlad) maksumus, looma ülevaatuse (mis on vajalik teha, et vältida haigete loomade vaktsineerimist) maksumus ja vaktsiini hind ning lisanduvad kaudsed kulud loomapidamisettevõtte põhiselt.

Kui rakendatakse kontrolli- ja likvideerimisprogrammi, mille kohaselt loomi ei vaktsineerita, vaid loomadelt võetakse üksnes vereproov, on ühikuhind VVD tõrjeks kümme eurot ühe looma kohta aastas. Ühikuhinna arvutamise aluseks on vereproovi võtmiseks vajalike vahendite (katsutid, nõelad ja nõelahoidjad), looma ülevaatuse (veterinaararstil on enne vereproovi võtmist vaja veenduda looma tervislikus seisundis) ja laboriuuringu tegemise maksumus ning nendele lisanduvad kaudsed kulud loomapidamisettevõtte põhiselt. Kuna Eesti Maaülikoolilt tellitud eksperdiarvamuse tulemusena ei võeta vereproove tervelt karjalt, vaid umbes 30%-lt karjas olevatelt loomadelt, siis on ühikuhinna arvutamisel seda ka arvesse võetud.

Kui kontrolli- ja likvideerimisprogrammi rakendamisel tehakse mõlemad veterinaarsed menetlused ehk loomadelt võetakse vereproovid ja loomad ka vaktsineeritakse, makstakse toetuse saajale VVD tõrjeks 34 eurot looma kohta ühes aastas.

Ühikuhindade ülevaatamise tingis asjaolu, et määruse väljatöötamisest on möödas kolm aastat ja sisendite hinnad on muutunud. Ühikuhindade arvutamise aluseks on võetud Eesti Maaülikooli 2008. aastal koostatud samade loomataudide tõrjeprogrammi pilootprojekt, mis on rahastatud riiklikust programmist „Põllumajanduslikud rakendusuuringud ja arendustegevus aastatel 2004–2008“. Lisaks on andnud arvamuse kulude kohta Eesti Maaülikooli professor Arvo Viltrop (12. juuni 2025) ning on küsitud hinnapakkumused OÜ-lt Zoovetvaru, AS-ilt Magnum Veterinaaria ja AS-ilt Dimedium (Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi dokumendihaldussüsteemis sissetulnud kirjad 7.2-2/807-1; 7.2-2/807-2; 7.2-2/807-3 ja 7.2-2/806-1 ja 7.2-2/806-2).

Loomapõhised veterinaarsete menetlustega seotud hüvitatavad otsesed kulud on järgmised:

1) vereproovi võtmise kulud, sealhulgas protseduuri teostamise ja selleks vajalike vahendite kulud;
2) enne vereproovi võtmist või vaktsineerimist tehtava looma ülevaatuse kulud;
3) loomataudi tuvastamiseks tehtava laboriuuringu kulud;
4) vaktsiinidoosi kulu;
5) vaktsineerimise kulud, sealhulgas menetluse teostamise ja selleks vajalike vahendite kulud;

6) muud eeltoodud menetlustega otseselt seotud ja nende nõuetekohaseks teostamiseks vajalikud kulud.

Loomatauditõrje ja bioturvalisusega seotud hüvitatavad kaudsed kulud on järgmised:

1) transpordikulud loomatauditõrje programmi rakendavasse ettevõttesse;
2) veterinaararsti väljakutse tasu;
3) kaitseriietuse kulud, sealhulgas ühekordsete kombinesoonide, jalakatete ja kummikinnaste maksumus;
4) loomatauditõrje programmi koostamise kulud ettevõttepõhiselt;
5) desinfitseerimisvahendite kulud;
6) loomatauditõrje programmide ja bioturvakavade iga-aastase uuendamise kulud loomatauditõrje programmis ettenähtud tähtaja jooksul;
7) muud loomatauditõrje ja bioturvalisuse tagamisega otseselt seotud ning nende nõuetekohaseks rakendamiseks vajalikud kulud.

Eelnõu punktiga 2 tunnistatakse kehtetuks määruse § 4 lõige 4. Lõikes 4 on sätestatud kontrolli- ja likvideerimisprogrammis osalevate põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid: üle kuue kuu vanuse veise koefitsient on 1 ja alla kuue kuu vanuse veise oma 0,4. Määruse rakendamisel on selgunud, et loomühikute koefitsiendid ei ole toetuse andmisel põhjendatud, sest tegelik kulu alla kuue kuu vanustele loomadele on sama nagu üle kuue kuu vanustele loomadele. Seega ei ole nii vereproovide võtmise kui ka vaktsineerimise korral vahet, kas tegeletakse täiskasvanud loomaga (üle kuue kuu vanune loom) või noorloomaga (alla kuue kuu vanune loom), sest veterinaarsele menetlusele kuluvad aeg ja vahendid on samad. Pigem saab öelda, et noorloomale kulub veterinaarse menetluse tegemiseks rohkem aega, sest tema fikseerimine vereproovi võtmiseks ja vaktsineerimiseks on keerulisem ja aeganõudvam. Noorloomade puhul on vaja teostada baasvaktsineerimine, mis võib tähendada 2–3 vaktsiinidoosi lühikese ajaperioodi jooksul, kuid täiskasvanud loomi vaktsineeritakse vaid üks kord aastas.

Koefitsientide kaotamine ei mõjuta toetuse eelarvet, sest loomühiku kohta määratud ühikuhinnad on väiksemad ja toetuse maksed mahuvad strateegiakavas ettenähtud eelarve piiridesse.

Eelnõu punktides 3–5, 7 ja 11 tehtud muudatustega täpsustatakse sätete sõnastusi, ühtlustades need strateegiakava raames antavate teiste toetuste määruste sõnastustega sätete sisu muutmata, et tagada õigusnormi sisu selgus ja üheselt mõistetavus.

Eelnõu punktiga 6 täiendatakse määruse § 8 lõiget 1 punktiga 4, mille kohaselt esitab toetuse taotleja andmed edaspidi ka kontrolli- ja likvideerimisprogrammi rakendava lõppkasusaaja loomapidamisettevõtte põllumajandusloomade registri registrinumbri kohta. Muudatuse eesmärk on lihtsustada Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) kontrollide tegemist, sest põllumajandusloomade registrisse kantakse iga loomapidamisettevõtte kohta registris registreerimise kordumatu number (registrinumber), mille alusel on PRIA-l võimalik oma süsteemides kontrolle hõlpsamalt teha.

Eelnõu punktiga 8 tunnistatakse kehtetuks määruse § 11 lõike 1 punkt 5 ja lõige 3. Määruse § 11 lõike 1 punkt 5 tunnistatakse kehtetuks, kuna toetust antakse lihtsustatud kuluvõimaluse (kulumeetodi) ehk ühikuhinna alusel ning sellisel juhul toetuse saaja raamatupidamissüsteemi ei kontrollita, nagu on sätestatud komisjoni juhises[2] lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohta. Määruse § 11 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks halduskoormuse vähendamise eesmärgil. Muudatusega loobutakse toetuse saaja likvideerimise või pankrotistumise vältimise kohustuse sidumisest toetuskõlblikkusega, mis tähendab, et selle nõude rikkumise korral ei ole tagajärjeks

[2] Euroopa Komisjoni teatis „Juhised lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohta määrusega (EL) 2021/1060 (ühissätete määrus) hõlmatud fondide raames“ (ELT C 7467, 20.12.2024).

toetuse 100-protsendiline tagasimakse. Seega leevenevad toetuse saaja jaoks mõnevõrra toetuse kasutamise tingimused. Juhul, kui tegemist on pettusega seotud pankrotijuhtumiga, tuleb tagasinõude kohaldamisel hinnata konkreetseid asjaolusid ja toetuse tagasinõudmine täies ulatuses on endiselt võimalik. Likvideerimise ja pankroti vältimise nõue on asjakohane kuni viimase toetusosa maksmiseni ehk toetust ei peaks välja maksma, kui toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimismenetlus või nimetatud ajutine pankrotihaldur või välja kuulutatud pankrot või algatatud sundlõpetamine või tal on äriregistrist kustutamise hoiatus. Muudatusega on seotud ka **eelnõu punktis 9** tehtav muudatus, mille kohaselt on likvideerimise ja pankroti vältimise nõue asjakohane kuni viimase toetusosa maksmiseni.

Eelnõu punktiga 10 täiendatakse määruse § 12 punktiga 3, mille kohaselt esitab toetuse saaja toetuse maksmiseks PRIA-le elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu maksetaotluse, mis sisaldab edaspidi andmeid ka iga lõppkasusaaja peetavate nende asjaomaste loomade arvu kohta, kelle kohta toetust taotleti, eraldi iga loomataudi ja tehtud veterinaarse menetluse arvestuses. See tähendab, et toetuse saaja esitab maksetaotluses andmed loomade arvu kohta lõppkasusaajate kaupa loomataudide arvestuses, seejuures eraldi iga tehtud veterinaarse menetluse arvestuses: nt lõppkasusaaja peetavate nende asjaomaste loomade arv, keda ainult vaktsineeriti või kellelt võeti ainult vereproov, iga loomataudi arvestuses eraldi.

Kuna Euroopa Komisjon soovib saada tulemusnäitajaid täpsemalt kui seni, siis lihtsustab nimetatud muudatus PRIA tööd. Lisaks annab see hea ülevaate, kui suur arv loomi on toetuse kasutamisega hõlmatud.

Eelnõu punktiga 12 täiendatakse määrust rakendussätetega. Paragrahvi 17 lõikega 1 sätestatakse, et 2026. aastal kehtestatud ühikuhinda kohaldatakse tagasiulatuvalt toetuse maksmiseks kontrolli- ja likvideerimisprogrammi rakendamise eest alates 2025. aastast. See tähendab seda, et kui toetuse saaja esitab 2026. aastal maksetaotluse toetuse maksmiseks 2025. aastal kontrolli- ja likvideerimisprogrammi koostamise ja rakendamisega seotud kulude hüvitamiseks, siis makstakse toetust ka nende kulude hüvitamiseks 2026. aastal kehtestatud uute ühikuhindade alusel.

Paragrahvi 17 lõikega 2 sätestatakse, et kui 2026. aastal kehtestatud ühikuhind on mõjuv põhjus, mille tõttu ütleb lõppkasusaaja erakorraliselt üles määruse § 5 lõikes 1 nimetatud lepingu, ei loeta seda toetuse saaja kohustuste rikkumiseks. Kui lõppkasusaajale ei ole toetuse kasutamise tingimused üksnes uute ühikuhindade kehtestamise tõttu enam vastuvõetavad, on tal võimalus kontrolli- ja likvideerimisprogrammi rakendamine lõpetada. Selline võimalus nähakse ette, tuginedes õiguse üldpõhimõtetele ja kohaldades analoogiat lähtuvalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115[3] artikli 70 lõikest 7, mille kohaselt juhul, kui kohustuste kohandamine ei ole toetuse saajale vastuvõetav, siis kohustus lõpeb ja kohustuse kehtivusaja eest antud toetuse tagasimaksmist ei nõuta, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2116[4] artikli 59 lõike 5 punktist b, mille kohaselt juhul, kui mittevastavuse põhjuseks on pädeva asutuse või muu asutuse viga ja kui võib põhjendatult eeldada, et asjaomane isik, keda halduskaristus puudutab, ei oleks saanud viga avastada, siis halduskaristust määrata ei tohi. Analoogia seisneb selles, et kui näiteks asutuse vea tõttu tekkinud mittevastavuse korral halduskaristust ei määrata, siis ei tohiks ka asutuse poolt ebaõigesti kindlaks määratud ühikuhindade tõttu toetust tagasi nõuda. Kuna isik ei saanud seda ise ette näha, et asutus on

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186).

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 187–261).

ühikuhindade kehtestamisel eksinud ja neid muutma asub, siis ei saa ka eeldada, et ta on kohustatud kontrolli- ja likvideerimisprogrammis osalemist jätkama.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega ja eelnõu väljatöötamisel on võetud aluseks järgmised õigusaktid:
1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 1–186);
2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/2116, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, haldamist ja seiret ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1306/2013 (ELT L 435, 06.12.2021, lk 187–261).

Nimetatud õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel https://eur-lex.europa.eu.

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamisega ei kaasne otseseid sotsiaalseid mõjusid ega mõjusid keskkonnale, regionaalarengule, haridusele, kultuurile, spordile, infotehnoloogiale ja infoühiskonnale, majandusele ning siseturvalisusele. Samuti ei kaasne mõjusid riigikaitsele ega välissuhetele. Määruses kavandatavad muudatused on tehnilist laadi.

Määruse rakendamisega kaasneb väheoluline mõju riigiasutuse töökorraldusele ning väheoluline mõju toetuse taotlejale ja lõppkasusaajale.

4.1. Mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: PRIA

Makseasutus saab määruse jõustumisel küsida toetuse taotluse menetlemisel toetuse taotlejalt täpsemaid andmeid, mis omakorda teeb menetluse kiiremaks ja täpsemaks. Lisaks on võimalik esitada Euroopa Komisjoni auditile täpsemaid andmeid tehtud otsuste ja toetuse maksete kohta. PRIA-le kaasneb määruse muudatusega vähene täiendav töö seoses toetuse arvutamise kontrollide ümberarendamisega. Muudatuste tulemusel tuleb kohandada süsteemi, mis arvutab loomapidaja aasta keskmise nõuetekohaste loomade arvu. Lisaks tuleb PRIA-l teha muudatusi olemasolevates seadistustes ning viia läbi testimised, mis toob kaasa täiendava ajakulu. Lisaressursid arenduste tegemiseks tuleb leida PRIA enda eelarvest.

Järeldus mõju olulise kohta: mõju on väike ja oluline mõju puudub.

4.2. Mõju toetuse taotlejale ja saajale ning lõppkasusaajale

Mõju sihtrühm: toetuse taotlejad ja saajad ning lõppkasusaajad.

Toetuse taotleja ja saaja ning lõppkasusaaja saavad selgemad suunised esitatavate andmete kohta. Seoses täpsemate andmete esitamisega muutub maksetaotluse menetlemine kiiremaks ja täpsemaks ning maksetaotluse kohta tehakse otsus kiiremini, mis omakorda kiirendab toetuse maksmist ning aitab paremini planeerida rahalisi vahendeid ja tegevusi lõppkasusaaja juures. Lõppkasusaajal on parem arusaam hüvitatavatest tegevustest ning sekkumise ulatusest, mis omakorda aitab tal täpsemalt ja paremini planeerida oma finantse loomatauditõrje meetmes

osalemiseks. Toetuse saaja peab edaspidi esitama täpsustatud andmed nii IRT kui ka VVD kohta ehk märkima, kui palju loomi vaktsineeritakse, mitmelt loomalt võetakse vereproove ja kui paljude loomade puhul tehakse mõlemat tegevust.

Järeldus mõju olulise kohta: mõju on väike, kuid pigem positiivne, ja oluline mõju puudub.

Kuna määrusel puudub oluline mõju, ei ole vaja koostada Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 65 lõike 2 kohast mõjude analüüsi ega esitada selle aruannet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa lisategevusi ega -kulutusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Kuna Rahandusministeerium ei ole ettenähtud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud ega jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 7 lõike 4 kohaselt kooskõlastatuks.

Lisaks esitati eelnõu arvamuse andmiseks PRIA-le, Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistule ja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda ettepanekuid ega märkusi ei esitanud. Lisaettepanekud eelnõu kohta esitasid PRIA ja Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu, kelle ettepanekud ja märkused ning nendega arvestamine või mittearvestamine on esitatud seletuskirja lisas.

(allkirjastatud digitaalselt)
Triin Kõrgmaa
Kantsler